

Proves d'Accés a la Universitat. Curs 2010-2011

Història de la filosofia

—Però, per què parleu vós encara d'ideals més nobles? Acceptem els fets: ha vençut el poble (o «els esclaus», o «la plebs», o «el ramat», o com vulgueu anomenar-ho) **idea principal** i, si això s'ha esdevingut mitjançant els jueus, **model o exemple per presentar la idea principal** oidà!, aleshores és que dins la història universal cap poble mai no havia tingut una missió com aquesta. «Els senyors» han perdut. **Segona formulació de la idea principal** Ha guanyat la moral de l'home vulgar. Hom pot considerar alhora aquesta victòria com un **enverinament de la sang** **referència als valors tradicionals** [...]. Però, sens dubte, aquesta intoxicació ha reeixit. L'«**alliberament**» del gènere humà (el seu **alliberament respecte als «senyors», vull dir**) **joc de paraules irònic** va per bon camí. Palesament, tot esdevé jueu, o cristià, o plebeu (tant se val quin mot s'emprí!). L'avanç d'aquest enverinament a través de tot el cos de la humanitat sembla impossible d'aturar.

Friedrich NIETZSCHE. La genealogia de la moral, I

1. Expliqueu breument (entre seixanta i vuitanta paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades. [2 punts]

La idea principal del text és el triomf de la moral dels esclaus sobre la moral dels senyors. Aquest triomf el personalitza Nietzsche en el poble jueu, que com a model de victòria dels esclaus representa el predomini dels valors tradicionals i cristians per sobre dels autèntics valors. L'expressió “enverinament de la sang” il·lustra metafòricament la corrupció de la moral i el coneixement pels valors i veritats universals del cristianisme, un enverinament que només amb una crítica radical es pot guarir, com si d'un cos es tractés. Nietzsche fa servir el terme “alliberament”, en sentit irònic, per deixar molt clar que fins i tot els termes s'han invertit sota la influència d'aquests falsos valors i coneixement.

2. Expliqueu breument (entre cinc i quinze paraules en cada cas) el significat que tenen en el text els mots següents: [1 punt]

a) «senyors» : són els representants de la moral noble, la que segueix els valors propis de la vida com a voluntat de poder.

b) «enverinament» : inversió dels valors autèntics (moral dels senyors) a causa d'una moral falsa que protegeix als dèbils (moral dels esclaus).

3. Expliqueu el sentit de la frase següent del text: «ha vençut el poble». (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Nietzsche que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.) [3 punts]

- Amb aquesta expressió Nietzsche es refereix a la victòria de la moral dels esclaus per sobre de la moral dels senyors.

- El text i la frase estan emmarcats dins de la crítica radical que fa Nietzsche als valors tradicionals en l'obra "La Genealogia de la Moral".

- Moral dels senyors – moral dels esclaus

- Origen de la inversió dels valors: obra → "Naixement de la Tragèdia" → equilibri de la tragèdia grega = Apol·lo i Dionís / Ruptura a causa de la filosofia antropològica de Sòcrates i Plató → Consumació amb el cristianisme.

- La crítica dels valors tradicionals està reforçada amb la crítica a l'epistemologia clàssica que prescriu una veritat universal i necessària que fonamenta l'acció moral (intel·lectualisme ètic socràtic i platònic). Postura de Nietzsche → Perspectivisme (contra la veritat clàssica).

- Quina proposta de redenció fa Nietzsche per guarir l'enverinament de la sang? → Mort de Déu – Nihilisme – transformació moral – Superhome = voluntat de poder → creador dels nous valors.

[- Comentari sobre els jueus.]

4. Compareu la noció de moral noble o ideals nobles de Nietzsche amb una altra concepció de la moral que es pugui trobar en la història del pensament occidental. [2 punts]

Nietzsche – Mill

- Vitalisme – utilitarisme
- Ètica basada en el sentiment i l'instint – Ètica basada en el plaer (hedonisme)
- Nietzsche → moral dels senyors, dels forts / Mill → moral social que protegeix als dèbils (compassió).
- Nietzsche → contra les veritats universals (perspectivisme) / Mill → utilitarisme de la regla.
- Nietzsche → crítica a l'utilitarisme com a moral de l'últim home.
- Nietzsche → Voluntat de poder / Mill → Dignitat humana.
- ...

Nietzsche – Plató

- Nietzsche (perspectivisme) - Realisme dels universals (Plató).
- Nietzsche → moral vitalista – Plató → moral intel·lectualista.

- Nietzsche → valoració de l'instint i l'autenticitat de les reaccions primàries (Dionís) – Plató → Domini de l'instint supeditat a la raó (Apol·lo).
- Nietzsche → Autodesenvolupament (Transmutació dels valors – Superhome) – Plató → Arribar a la veritat absoluta.
- Nietzsche → Matar a Déu (veritat tradicional) – Plató → Veritat Absoluta: Idea de Bé.
- ...

5. Expliqueu si esteu d'acord o en desacord amb l'afirmació següent: «La moral predominant avui dia és el tipus de moral que Nietzsche anomena moral dels esclaus». Argumenteu la resposta. [2 punts]

Punts en contra de la tesi de Nietzsche:

- No estem d'acord si entenem en senti negatiu aquesta moral.
- Els valors tradicionals han protegit al feble davant del fort.
- S'ha lluitat contra l'opressió de la majoria sobre les minories → Nazisme – jueus.
- Declaració Universal dels Drets Humans
- Paper de la dona en la societat actual
- Democràcia representativa

Punts a favor de la tesi de Nietzsche:

- Moral predominant = hedonisme utilitarista
- Sistema liberal amb igualtat d'oportunitats per tothom, però agressiu en el format del capitalisme.
- No sempre es defensen els drets de les minories.